

УДК 347.426:340.12

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560589>

В.Б. СКОМОРОВСЬКИЙ,

професор кафедри теорії та історії держави і права Університету економіки та права "КРОК", доктор юридичних наук, професор, м. Київ, Україна; e-mail: SkomorovskyVB@krok.edu.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1020-2322>

Н.В. СТЕПАНЕНКО,

доцент кафедри теорії та історії держави і права Університету економіки та права "КРОК", доктор філософії в галузі права, доцент, м. Київ, Україна; e-mail: nataliasv@krok.edu.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6216-2206>

В.В. КОРОЛЬОВА,

професор кафедри державно-правових дисциплін Університету економіки та права "КРОК" кандидат юридичних наук, доцент, м. Київ, Україна; e-mail: viktoriyav@krok.edu.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2998-6144>

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ДЕЛІКТНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

V.B. SKOMOROVSKYI,

Professor, Department of Theory and History of State and Law, University of Economics and Law "KROK", Doctor of Law, Professor, Kyiv, Ukraine; e-mail: SkomorovskyVB@krok.edu.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1020-2322>

N.V. STEPANENKO,

Associate Professor, Department of Theory and History of State and Law, University of Economics and Law "KROK", PhD in Law, Ass. Professor, Kyiv, Ukraine; e-mail: nataliasv@krok.edu.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6216-2206>

V.V. KOROLOVA,

Professor, Department of Public Law Disciplines, University of Economics and Law "KROK", PhD in Law, Ass. Professor, Kyiv, Ukraine; e-mail: viktoriyav@krok.edu.ua;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2998-6144>

CIVIL LAW TORTICULOUS LIABILITY: CONCEPT AND GENERAL THEORETICAL CHARACTERISTICS

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEYWORDS)

Постановка проблеми. Цивільно-правова деліктна відповідальність як інститут має тривалу історію та складну теоретичну природу. Попри значну розробку тематики, залишається актуальною проблема чіткого розмежування понять "деліктна відповідальність" і "деліктне зобов'язання", уточнення її місця серед недоговірних зобов'язань, а також з'ясування характерних ознак цього правового явища в умовах сучасного праворозуміння. **Мета** дослідження: комплексний аналіз поняття та загальнотеоретичних характеристик цивільно-правової деліктної відповідальності. **Методи:** системно-структурний – для виявлення місця деліктної відповідальності в системі цивільного права; діалектичний – для аналізу еволюції поняття делікту та його сучасного розуміння; формально-юридичний – для тлумачення норм Цивільного кодексу України, зокрема розділу 82; порівняльно-правовий – для встановлення відмінностей між деліктною та договірною відповідальністю; логіко-семантичний аналіз – для дослідження термінології та наукових підходів до класифікації деліктних зобов'язань. **Результати.** Встановлено, що цивільно-правова деліктна відповідальність має дуалістичну правову природу, оскільки, з одного боку, є механізмом захисту прав потерпілого та відновлення його майнової сфери, а з іншого – виступає інструментом превенції правопорушень та забезпечення правопорядку в суспільстві. З'ясовано, що деліктна відповідальність є різновидом недоговірної відповідальності, а її

основною відмінністю від інших видів є наявність у підставі саме факту заподіяння шкоди. Інші недовірні зобов'язання можуть виникати без шкоди. Проаналізовано основні наукові підходи до визначення деліктної відповідальності, її співвідношення з деліктним зобов'язанням, а також окреслено характерні ознаки цього інституту, зокрема компенсаційний характер, ретроспективність та складний суб'єктний склад. Визначено місце деліктної відповідальності в системі цивільно-правової відповідальності та досліджено особливості її виникнення безпосередньо із закону, без наявності договору. Здійснено короткий аналіз системи генерального та спеціальних деліктів у цивільному праві України. **Висновки.** Співвідношення понять "деліктна відповідальність" і "деліктне зобов'язання" залишається дискусійним у науковій літературі, що свідчить про необхідність подальших наукових розвідок у цьому напрямі. Характерні ознаки деліктної відповідальності дозволяють чітко відмежувати її від договірної, а її публічно-правовий характер підкреслює значущість для захисту загального правопорядку. Систематизація теоретичних підходів і законодавчих положень створює підґрунтя для подальшого вдосконалення інституту деліктної відповідальності у цивільному праві України.

Ключові слова: деліктна відповідальність; делікт; недовірні зобов'язання; відшкодування шкоди; цивільно-правова відповідальність; генеральний делікт; спеціальний делікт

Problem statement. Civil tort liability as a legal institution has a long-standing history and a complex theoretical nature. Despite significant scholarly attention, the problem of clearly distinguishing the concepts of "tort liability" and "tort obligation" remains relevant, along with clarifying its place among non-contractual obligations and identifying its characteristic features within the framework of modern legal understanding. **Purpose.** A comprehensive analysis of the concept and general theoretical characteristics of civil tort liability. **Methods.** The system-structural method was applied to identify the place of tort liability within the civil law system. The dialectical method was used to examine the evolution of the concept of tort and its current interpretation. The formal-legal method served for interpreting the norms of the Civil Code of Ukraine, in particular Chapter 82. The comparative legal method was employed to distinguish between tort and contractual liability. The logical-semantic analysis was applied to study terminology and scholarly approaches to the classification of tort obligations. **Results.** It has been established that civil tort liability possesses a dual legal nature: on the one hand, it functions as a mechanism for protecting the rights of the injured party and restoring their property status; on the other hand, it acts as an instrument for the prevention of legal violations and the maintenance of public order. It was determined that tort liability constitutes a type of non-contractual liability, with the infliction of damage being its essential basis, unlike other non-contractual obligations that may arise without actual harm. The article analyzes key scholarly approaches to defining tort liability, its correlation with tort obligations, and outlines its characteristic features – such as its compensatory nature, retroactivity, and complex subject composition. The place of tort liability within the system of civil liability is clarified, along with the features of its emergence directly from the law, without the presence of a contractual relationship. A brief analysis of the system of general and special torts in Ukrainian civil law is provided. **Conclusions.** The correlation between the concepts of "tort liability" and "tort obligation" remains a matter of academic debate, indicating the need for further scholarly research. The distinguishing features of tort liability allow it to be clearly separated from contractual liability, and its public-law character highlights its importance for ensuring legal order. The systematization of theoretical approaches and legislative provisions lays the foundation for further improvement of the institution of tort liability in Ukrainian civil law.

Keywords: tort liability; delict; non-contractual obligations; compensation for damage; civil liability; general tort; special tort

Постановка проблеми

Цивільно-правова деліктна відповідальність є одним з найважливіших інститутів приватного права, що забезпечує захист прав та інтересів особи у випадку їх порушення. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю чіткого розуміння правової природи деліктної відповідальності, її відмінностей від інших видів цивільно-правової відповідальності та особливостей застосування у сучасних умовах розвитку цивільного законодавства України.

Розвиток суспільних відносин, ускладнення майнового обороту та виникнення нових способів заподіяння шкоди вимагають детального

аналізу теоретичних засад деліктної відповідальності. Особливого значення набуває питання співвідношення понять "деліктна відповідальність" та "деліктне зобов'язання", а також визначення характерних ознак цього правового інституту.

Проблематика деліктної відповідальності досліджувалася багатьма вітчизняними науковцями. Серед них варто відзначити праці О.О. Отраднової, яка розглядала співвідношення деліктної відповідальності та деліктного зобов'язання [1], С.В. Галкевич, що досліджувала основні категорії цивільного деліктного права [2], Т.С. Ківалової, яка аналізувала підстави делікт-

ної відповідальності [3].

Метою статті є комплексний аналіз поняття та загальнотеоретичних характеристик цивільно-правової деліктної відповідальності. *Новизна* статті полягає в уточненні співвідношення понять "деліктна відповідальність" і "деліктне зобов'язання", розкритті дуалістичної природи деліктної відповідальності та визначенні її місця серед недоговірних зобов'язань. Вперше узагальнено особливості суб'єктного складу деліктних правовідносин та специфіку змішаної системи деліктів у цивільному праві України. Її *завданнями* є аналіз основних наукових підходів до визначення поняття деліктної відповідальності; розгляд співвідношення понять "деліктна відповідальність" та "деліктне зобов'язання"; визначення характерних ознак деліктної відповідальності; дослідження особливостей системи генерального та спеціальних деліктів; характеристика особливостей суб'єктного складу деліктних правовідносин.

Теоретичні засади та природа деліктної відповідальності

Деліктна відповідальність як правовий інститут має глибокі історичні корені та пройшла значну еволюцію від примітивних форм помсти до сучасного компенсаційного механізму відновлення порушених прав.

Етимологічно термін "делікт" походить від латинського "delictum", що в перекладі означає "проступок", "правопорушення". У різні історичні періоди поняття делікту змінювалося залежно від рівня розвитку правової думки та системи цінностей суспільства.

У сучасному праворозумінні деліктна відповідальність розглядається як різновид недоговірної відповідальності, що виникає внаслідок порушення загального обов'язку не завдавати шкоди іншим особам [1, с.15; 2, с.79]. Такий підхід знайшов широке визнання у науковій літературі та покладений в основу низки положень цивільного законодавства.

Теоретично деліктна відповідальність має дуалістичну природу. З одного боку, вона є механізмом захисту прав потерпілого та відновлення його майнової сфери. З іншого боку, це інструмент превенції правопорушень та забезпечення правопорядку у суспільстві. Така подвійна природа зумовлює складність теоретичного осмислення цього інституту. Важливою особливістю є те, що деліктна відповідальність виникає не з договору, а безпосередньо із зако-

ну – тобто, особа несе відповідальність за заподіяння шкоди незалежно від своєї волі вступати у правовідносини з потерпілим, що відрізняє деліктну відповідальність від договірної та підкреслює її публічно-правовий характер.

Деліктна відповідальність займає особливе місце в системі цивільно-правової відповідальності, та є одним з видів недоговірної відповідальності, проте не вичерпує всього змісту останньої. Недоговірні зобов'язання включають також зобов'язання, визначені у главах 78, 80 та 83 ЦК України, які регулюють зобов'язання з публічної обіцянки винагороди, внаслідок рятування здоров'я та життя особи, а також зобов'язання із безпідставного збагачення [2, с.80]. Принципова відмінність деліктної відповідальності від інших видів недоговірної відповідальності полягає в тому, що її підставою є саме завдання шкоди. Інші недоговірні зобов'язання можуть виникати і без заподіяння шкоди, наприклад, у випадку безпідставного збагачення.

Деліктна відповідальність базується на фундаментальному принципі справедливості – принципі "suum cuique" (кожному своє). Зазначений принцип передбачає, що особа, яка заподіяла шкоду, повинна її відшкодувати. Така логіка відповідає природно-правовим уявленням про справедливість та рівність. Теоретичним підґрунтям деліктної відповідальності є також принцип *casum sentit dominus* (збиток несе власник). Згідно з цим принципом, шкода, як правило, повинна залишатися там, де вона виникла, за винятком випадків, коли є достатні підстави для її перенесення на іншу особу. Такими підставами є протиправність, вина, причинний зв'язок та інші умови деліктної відповідальності.

Цікавою особливістю українського цивільного законодавства є те, що в розділі 82 ЦК України, який регулює деліктні правовідносини, поняття "делікт" безпосередньо не використовується, натомість оперують терміном "відшкодування шкоди". Така термінологічна особливість пов'язана з тим, що деякі статті цього розділу передбачають відшкодування шкоди, завданої правомірними діями [4].

Наприклад, стаття 1170 ЦК України передбачає відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно. У цьому випадку дії держави є правомірними, проте зобов'язання з відшкодування шкоди все одно виникає, що свідчить про розширене розуміння деліктних зобов'язань, які

включають не лише класичні делікти, а й інші випадки відшкодування шкоди.

Однією з найбільш складних теоретичних проблем є розмежування деліктної та договірної відповідальності. Основним критерієм розмежування традиційно вважається наявність або відсутність договірних відносин між сторонами, проте цей критерій не завжди є достатнім. Складність полягає в тому, що одні й ті самі відносини можуть одночасно регулюватися як договірними, так і деліктними нормами. Верховний Суд України в ухвалі від 01.09.2010 р. № 6-5070св10 підкреслив неправильність одночасного застосування норм про договірну та деліктну відповідальність, зазначивши, що суд нижчої інстанції помилково застосував як статтю 134 КЗпП, так і статтю 1166 ЦК України [5]. Теоретично проблема ускладнюється тим, що в деяких правових системах допускається конкуренція позовів, коли потерпілий може обирати між деліктним та договірним позовом. В українському праві така конкуренція не визнається, що вимагає чіткого розмежування цих видів відповідальності.

Одним з найбільш складних та дискусійних питань у теорії деліктного права є співвідношення понять "деліктна відповідальність" та "деліктне зобов'язання". Ця проблема має не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки від її вирішення залежить розуміння правової природи деліктних правовідносин. Формальний аналіз структури Цивільного кодексу України дає підстави для ототожнення цих понять. Глава 82 ЦК України розміщена у підрозділі "Недоговірні зобов'язання", що свідчить про зобов'язальний характер деліктних правовідносин. Водночас стаття 1166 ЦК України називається "Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду", що підкреслює аспект відповідальності [4].

Проте доктринальний аналіз виявляє значні розбіжності у підходах науковців до цього питання. Одні автори ототожнюють ці поняття, інші – розрізняють їх на різних теоретичних підставах. Т.С. Ківалова займає позицію, згідно з якою для наявності відповідальності необхідна обов'язкова наявність вини. Тому, на її думку, невірно говорити про "деліктну відповідальність" у випадку, коли шкода завдається правомірними діями, оскільки в таких діях відсутня вина як необхідна умова відповідальності [3, с.20]. Така позиція базується на традиційному розумінні

юридичної відповідальності як негативної реакції держави на правопорушення.

Протилежну позицію займає О.О. Отраднова, яка також розрізняє ці поняття, проте на інших теоретичних підставах. Науковиця підкреслює, що деліктна відповідальність може бути наслідком і правомірних дій, що розширює традиційне розуміння відповідальності [1, с.156]. Авторка розрізняє відповідальність та зобов'язання на структурних підставах, стверджуючи, що відповідальність завжди є односторонньою (обов'язок однієї сторони), тоді як зобов'язання становлять правовідносини, які за своєю природою не можуть бути односторонніми [1, с.155]. О.О. Отраднава пропонує визначення деліктної відповідальності як "реалізації деліквентом обов'язку відшкодувати або компенсувати потерпілому заподіяну шкоду" [1, с.155]. Зазначене визначення підкреслює динамічний характер відповідальності – це не статичний стан, а процес реалізації обов'язку.

Важливим аспектом є те, що відповідальність може покладатися на особу, яка безпосередньо шкоди не заподіявала. Як зазначає О.О. Отраднава, якщо законом обов'язок відшкодувати шкоду покладається на іншу особу, деліктна відповідальність такої особи буде наслідком її правового статусу [1, с.156]. Це стосується випадків відповідальності за дії третіх осіб, відповідальності юридичних осіб за дії своїх працівників тощо.

Системний аналіз дозволяє дійти висновку, що поняття "деліктне зобов'язання" є ширшим за поняття "деліктна відповідальність": зобов'язання охоплює всю сукупність прав та обов'язків сторін, тоді як відповідальність стосується лише обов'язку відшкодувати шкоду. Відповідальність становить зміст деліктного зобов'язання, але не вичерпує його повністю.

Сутність, структура та сучасне правове регулювання деліктної відповідальності

Деліктна відповідальність як правовий інститут характеризується сукупністю специфічних ознак, які відрізняють її від інших видів юридичної відповідальності та надають їй особливого характеру. Основною функцією деліктної відповідальності є компенсація завданої шкоди та відновлення порушеного стану. Відшкодування потерпілому заподіяної шкоди завжди має майновий, компенсаційний характер [1, с.155]. Компенсаційний характер деліктної відповідальності підкреслив Верховний Суд у постанові від

18.03.2020 р. у справі № 902/417/18, зазначивши, що "загальною ознакою цивільно-правової відповідальності є її компенсаторний характер. Заходи цивільно-правової відповідальності спрямовані не на покарання боржника, а на відновлення майнової сфери потерпілого від правопорушення" [6].

Деліктна відповідальність має ретроспективний характер, тобто вона виникає після заподіяння шкоди та спрямована на усунення її наслідків [3, с.53]. Це відрізняє її від договірної відповідальності, яка може мати превентивний характер та виникати до фактичного завдання шкоди. Ретроспективність деліктної відповідальності означає, що вона завжди пов'язана з минулими подіями – фактом заподіяння шкоди. Неможливо притягнути до деліктної відповідальності за шкоду, яка ще не завдана, навіть якщо існує висока ймовірність її заподіяння в майбутньому. Як нами вже було згадано вище, у національній судовій практиці є ухвала Верховного Суду України від 01.09.2010 р. № 6-5070св10, де було підкреслено важливість розмежування договірної та деліктної відповідальності [5].

Деліктна відповідальність виникає поза договірними відносинами, безпосередньо на підставі закону. Це означає, що особа несе відповідальність за заподіяння шкоди незалежно від своєї волі вступати у правовідносини з потерпілим. Обов'язок не заподіювати шкоди іншим особам є загальним цивільно-правовим обов'язком, який не потребує спеціального встановлення договором.

Також деліктна відповідальність завжди має майновий характер, тобто реалізується через майнові санкції. Навіть у випадку завдання моральної шкоди її відшкодування здійснюється у грошовій формі. Принцип повного відшкодування шкоди, закріплений у статті 1166 ЦК України, означає, що потерпілий має право на відшкодування всіх збитків, які він зазнав внаслідок правопорушення [4]. Водночас розмір відшкодування не може перевищувати розміру завданої шкоди, що відрізняє цивільно-правову відповідальність від штрафних санкцій.

Варто також зазначити, що деліктні правовідносини характеризуються складним суб'єктним складом, який може включати не лише безпосередніх заподіювачів шкоди та потерпілих, а й інших осіб, визначених законом. У деліктних правовідносинах потерпілими можуть бути не

лише особи, яким безпосередньо завдано шкоди, а й інші особи, визначені законом. Стаття 1200 ЦК України містить невичерпний перелік осіб, які у разі смерті потерпілого мають право на отримання відшкодування [4]. До них належать: дружина (чоловік), батьки, діти потерпілого, а також інші особи, які перебували на утриманні потерпілого або мали право на отримання від нього утримання.

Деліктними правовідносинами передбачається можливість притягнення до відповідальності не лише безпосередніх заподіювачів шкоди, а й інших осіб. Статті 1172-1176 ЦК України визначають широкий перелік суб'єктів, які можуть нести деліктну відповідальність: роботодавці за дії своїх працівників, замовники у правовідносинах підряду, підприємницькі товариства, кооперативи, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, посадові особи тощо [4]. Важливою особливістю є те, що суб'єкт відповідальності та потерпіла особа можуть змінюватися у випадку регресу чи суброгації. Це означає, що особа, яка відшкодувала шкоду, може в подальшому вимагати відшкодування від дійсного заподіювача шкоди. Відповідальною може бути особа, в діях якої відсутня вина чи протиправність, що стосується випадків так званої "об'єктивної відповідальності" або відповідальності за дії третіх осіб. Така особливість розширює традиційне розуміння юридичної відповідальності та підкреслює специфіку деліктних правовідносин.

Українське цивільне право характеризується змішаною системою деліктів. Як зазначив Верховний Суд у постанові від 1 листопада 2021 року у справі № 920/343/20, в цивільному праві України існує змішана система деліктів, яка включає правило генерального делікту та правила спеціальних деліктів [7]. Генеральний делікт передбачає, що будь-яка шкода, завдана потерпілому неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується у повному обсязі особою, яка її завдала. Спеціальні делікти встановлюють особливості відшкодування шкоди у певних випадках, передбачених законодавством. Особливістю спеціальних деліктів є те, що вони можуть не містити всіх традиційних ознак делікту, зокрема протиправності чи винності. Наприклад, у випадку статті 1170 ЦК України шкода, завдана власникові майна, відшкодовується державою у повному обсязі у разі прийняття закону, що припиняє право власності на

таке майно. Тобто, як ми бачимо, у такому випадку в діях держави відсутня протиправність, проте таке зобов'язання є спеціальним деліктом.

Висновки

Деліктна відповідальність є особливим видом цивільно-правової відповідальності, що характеризується специфічними ознаками та особливостями правового регулювання, та є різновидом недоговорної відповідальності, яка виникає внаслідок порушення загального обов'язку не заподіювати шкоди іншим особам. Співвідношення понять "деліктна відповідальність" та "деліктне зобов'язання" залишається дискусійним у науковій літературі. Переважна більшість науковців схиляється до їх розмежування, розглядаючи відповідальність як зміст деліктного зобов'язання або як реалізацію обов'язку відшкодувати шкоду. Характерними ознаками деліктної відповідальності є її компенсаційний характер, ретроспективність та особливості суб'єкт-

ного складу, що дозволяє виділити деліктну відповідальність серед інших видів цивільно-правової відповідальності. Українське цивільне право побудоване на змішаній системі деліктів, яка включає генеральний делікт та спеціальні делікти з особливими умовами відповідальності. Перспективами подальших досліджень є детальний аналіз підстав деліктної відповідальності, дослідження особливостей окремих видів спеціальних деліктів, а також порівняльно-правовий аналіз систем деліктної відповідальності в різних правових системах. Важливим напрямком є також дослідження впливу сучасних технологій на розвиток інституту деліктної відповідальності.

Конфлікт інтересів

На думку авторів конфлікт інтересів відсутній.

Вираз вдячності

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Університету економіки та права "КРОК".

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Отраднова О. О. Деліктна відповідальність: поняття, сутність та співвідношення з деліктним зобов'язанням. *Університетські наукові записки*. 2013. № 3 (47). С. 152-158.
2. Галкевич С. В. Основні категорії цивільного деліктного права. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 3 (1). С. 78-82.
3. Ківалова Т. С. Підстави деліктної відповідальності за завдання шкоди. *Часопис цивілістики*. 2010. Вип. 8. С. 19-22. <http://www.clj.nuoua.od.ua/archive/8/5.pdf>
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
5. Ухвала Верховного Суду України від 01.09.2010 № 6-5070св10. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/11176878>
6. Постанова Верховного Суду від 18.03.2020 у справі № 902/417/18. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88952210>
7. Постанова Верховного Суду від 1 листопада 2021 року у справі № 920/343/20. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101099937>

REFERENCES

1. Otradnova, O. O. (2013). Deliktna vidpovidalnist: poniattia, sutnist ta spivvidnoshennia z deliktnym zoboviazanniam [Tort liability: concept, essence and correlation with tort obligation]. *Universytetski naukovyi zapysky*, 3(47), 152–158 (in Ukr.).
2. Halkevych, S. V. (2017). Osnovni katehorii tsyvilnoho deliktnoho prava [Basic categories of civil tort law]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, 3(1), 78–82 (in Ukr.).
3. Kivalova, T. S. (2010). Pidstavy deliktnoi vidpovidalnosti za zavdannia shkody [Grounds of tort liability for damage]. *Chasopys tsyvilistyky*, (8), 19–22. <http://www.clj.nuoua.od.ua/archive/8/5.pdf> (in Ukr.).
4. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine]. Zakon Ukrainy (16.01.2003 No. 435-4). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2003, (40–44), 356 (in Ukr.).
5. *Ukhvala Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 01.09.2010 No. 6-5070sv10* [Ruling of the Supreme Court of Ukraine dated 01.09.2010 No. 6-5070sv10]. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/11176878> (in Ukr.).
6. *Postanova Verkhovnoho Sudu vid 18.03.2020 u spravi No. 902/417/18* [Ruling of the Supreme Court dated 18.03.2020 in case No. 902/417/18]. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88952210> (in Ukr.).
7. *Postanova Verkhovnoho Sudu vid 1 lystopada 2021 roku u spravi No. 920/343/20* [Ruling of the Supreme

Court dated 1 November 2021 in case No. 920/343/20]. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101099937>
(in Ukr.).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
Форум права: 82 pp. 165–171 (2).

Related identifiers:
10.5281/zenodo.15560589
http://forumprava.pp.ua/files/165-171-2025-2-FP-Skomorovskyi.Stepanenko.Korolova_20.pdf
http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2025_2_20.pdf

License (for files):
[Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Received: 01.06.2025
Accepted: 15.06.2025
Published: 19.06.2025
Available online: 19.06.2025

Cite as:

Скоморовський, В. Б., Степаненко, Н. В., Корольова, В. В. (2025). Цивільно-правова деліктна відповідальність: поняття та загально-теоретична характеристика. *Форум Права*, 82(2), 165–171. <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560589>

Skomorovskyi, V. B., Stepanenko, N. V., & Korolova, V. V. (2025). Tsyvillno-pravova deliktna vidpovidalnist: ponyattya ta zahalnoteoretychna kharakterystyka [Civil law torticulous liability: concept and general theoretical characteristics]. *Forum Prava*, 82(2), 165–171. <http://doi.org/10.5281/zenodo.15560589>